

Avgifts- kommitténs rapport

INNEHÅLL

1. INLEDNING OCH SAMMANFATTNING 3

1.1 AVGIFTSKOMMITTÉNS SAMMANSÄTTNING OCH ARBETE	3
1.2 SAMMANFATTNING AV AVGIFTSKOMMITTÉNS FÖRSLAG	4

2. ANALYSER AV AVGIFTER, AVGIFTSSTRUKTUREN OCH MEDLEMSUTVECKLINGEN 5

2.1 AVGIFTSFRÅGAN I HISTORISK BELYSNING	5
2.2 AVGIFTERNA UNDER KONGRESSPERIODEN 2017–2021 2.3 BENCHMARKING MED ANDRA FÖRBUNDS AVGIFTER	6
2.4 FÖRDELNING MELLAN FÖRBUNDETS CENTRALA OCH LOKALA VERKSAMHET	8
2.4 FÖRDELNING MELLAN FÖRBUNDETS CENTRALA OCH LOKALA VERKSAMHET	11
2.5 HUR PÅVERKAR MEDLEMSAVGIFTEN ANTALET MEDLEMMAR?	16
2.6 HUR SKA AVGIFTERNA UNDER KONGRESSPERIODEN BESLUTAS?	18

3. ÄR ETT MEDLEMSKAP UTAN FÖRSÄKRINGAR MÖJLIGT OCH ÄR DET ÖNSKVÄRT? 20

3.1 BAKGRUND	20
3.2 KONSEKVENSANALYS AV MEDLEMSKAP UTAN KOLLEKTIVA FÖRSÄKRINGAR	20
3.3 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	24

BILAGOR 26

BILAGA 1 AVGIFTER TILL CENTRAL OCH LOKAL VERKSAMHET 2021	26
BILAGA 2 AVDELNINGARNAS VERKSAMHETSKOSTNADER OCH KONFLIKTKAPITAL 2015 OCH 2019	27
BILAGA 3 AVDELNINGARNAS FORTLEVNAD OCH RESULTAT JAN-SEP 2020	28
BILAGA 4 FÖRBUNDETS EKONOMISKA KONFLIKTBEREDSKAP 2015 OCH 2019	29

1. INLEDNING OCH SAMMANFATTNING 1

1.1 AVGIFTSKOMMITTÉNS SAMMANSÄTTNING OCH ARBETE 5

Inför varje kongress tillsätter förbundsstyrelsen en särskild avgiftskommitté som har till uppdrag att analysera avgiftsfrågorna i sin helhet, föreslå förändringar till den kommande kongressen, samt besvara motioner rörande avgifter. Inför Handels kongress 2021 har avgiftskommittén bestått av nio ledamöter: 10

Elisabeth Brandt Ygeman, r:e vice ordförande
 Elin Westerberg, förbundsstyrelsen
 Per Lilja, förbundsstyrelsen
 Andreas Samuelsson, förbundsstyrelsen 15
 Natasja Mrdjanov, avdelning 20
 Kofi Gyan, avdelning 24
 Magnus Andersson, revisor
 Britta Lepp, ekonomichef
 Stefan Carlén, chefsekonom 20

Avgiftskommittén har haft sju möten och arbetet har bestått i att så grundligt som möjligt utreda och analysera avgiftsrelaterade frågor. Kommitténs arbete har bland annat bestått av följande: 25

- Historisk genomgång och analys av förändringar i avgiftssystemet, med fokus på den förändring som genomfördes vid kongressen 2016 rörande lika avgift i hela förbundet 25
- Särskild hearing där slutsatserna i förbundets utträdesutredning diskuterades 30
- Analys av hur avgiftsförändringar kan påverka potentiella medlemmars benägenhet att gå med i förbundet eller inte – så kallad priselasticitetsanalys 35
- Benchmarking med andra förbunds avgiftssystem för att se hur Handels ligger till i jämförelse med andra, samt om det finns något att lära sig av hur andra strukturerat sina avgifter 35
- Hearing med anställda inom facklig verksamhet, medlemservice och rådgivning för att fånga upp olika problem och styrkor med hur avgifterna hanteras i praktiken 40
- Analys av förbundets och avdelningarnas ekonomiska situation
- Statistisk analys av ekonomiska effekter rörande avgiftsförändringar, medlemsutveckling, samt förbundets ekonomi för såväl den centrala som lokala verksamheten 45
- Särskild utredning av frågan om ett medlemskap utan kollektiva medlemsförsäkringar 50
- Motionssvar på inkomna motioner

55

Avgifter är självklart förbundets stora intäktskälla, och grunden för att kunna bedriva en bra verksamhet. Därför behövs en balans mellan att ha en sund ekonomi och att ha avgifter som i möjligaste mån kan maximera antalet medlemmar. Avgiftskommitténs strävan har varit att inte ha ett alltför siffermässigt perspektiv på avgifterna, utan att försöka se dem mer ur ett långsiktigt verksamhetsperspektiv.

1.2 SAMMANFATTNING AV AVGIFTSKOMMITTÉNS FÖRSLAG

Avgiftskommittén föreslår:

- Att den automatiska årliga indexuppräknningen av avgifterna avskaffas och ersätts av en princip där man med högre grad av flexibilitet årligen bestämmer den nya avgiften 10
- Att förbundsstyrelsen ansvarar för att det tas fram årliga analyser och utvärderingar om avgifterna, samt att kommande års avgifter bereds 15
- Att avgifterna årligen beslutas av förbundsrådet
- Att den särskilda medlemskategorin för personer med sjukersättning avskaffas och att dessa medlemmar istället betalar den lägsta avgiften 20
- Att avgiftsbefrielsen för heltidsstuderande, som ej har elevmedlemskap, avskaffas och ersätts med erläggande av lägsta avgiften 25
- Att avgiften för dubbelanslutna i likhet med andra grupper sätts till den lägsta avgiften
- Att för- och nackdelar med att sätta ned avgiften för arbetslösa och föräldradiga till lägsta avgiften utreds, och ska kunna verkställas under kongressperioden efter beslut i förbundsrådet. 30
- Att för- och nackdelar med att införa avgiftsbefrielse gällande gymnasieelever som jobbar extra i handeln men går andra program än de som ger nuvarande elevmedlemskap utreds och ska kunna verkställas under kongressperioden efter beslut i förbundsrådet. 35
- Att hela förbundets organisation, verksamhet och arbetssätt ses över i en särskild utredning för att säkerställa att resurserna används på bästa sätt 40
- Att stadgarna avseende avgifter ändras i enlighet med stadgekommitténs förslag 45

2. ANALYSER AV AVGIFTER, AVGIFTSSTRUKTUREN OCH MEDLEMSUTVECKLINGEN 1

5

2.1 AVGIFTSFRÅGAN I HISTORISK BELYSNING

Frågor rörande medlemsavgifter har diskuterats i Handels sedan förbundet bildades 1906. Några exempel på vanliga frågor har varit: Hur ska den beräknas? Hur ska den samlas in? Hur ska den fördelas? Hur ska den användas i central och lokal verksamhet? Vilka principer ska gälla för erläggande av avgift? Vilka ska få avgiftsbefrielse? Hur ska avgiften samtidigt kunna täcka verksamheten, men ändå inte vara för hög? 10

Frågorna är många. Vi har inte ambitionen att skriva avgifternas historia i Handels. Men vill peka på två frågor som varit omtvistade historiskt: procentuella avgifter och likvärdiga avgifter. 15

En fråga som diskuterats historiskt har varit huruvida avgiften ska tas in utifrån procent på inkomsten, eller enligt fastställda avgiftsklasser i inkomstintervall. Inför kongressen 1986 hade en särskild utredning tittat på frågan om procentuella avgifter, eftersom dessa ansågs vara mest rättvisa. Trots att utredningen pekade på flera praktiska problem landade den ändå i att rekommendera en övergång till procentuella avgifter. Avgiftskommittén inför 1986 års kongress, som bestod av samma personer som utredningen, la också detta som förslag. Kongressen beslutade i enlighet med förslaget: att förbundet före nästa kongress skulle ha infört procentuella avgifter. 20

25

Vid 1991 års kongress kunde dock avgiftskommittén konstatera, att trots stora insatser från förbundet så hade det var omöjligt att införa procentavgifter. Det fanns för många små enskilda företag, och alldeles för många deltidsarbetande som varierade sin arbetstid. Procentavgifter hade visat sig vara ogenomförbart. Avgiftskommittén föreslog därför att 1986 års beslut skulle tas tillbaka. Kongressen gick också på den linjen. Sedan dess har frågan visserligen diskuterats men principen om att bibehålla en avgiftsstruktur med fasta intervall har inte varit ifrågasatt. 30

35

En annan fråga som diskuterats länge har varit det likvärdiga medlemskapet och samma avgift i hela landet. Historiskt satte förbundet centralt avgifter för att täcka sin verksamhet, medan avdelningarna kunde sätta sin egen avgift. Detta resulterade i stora skillnader i avgift mellan medlemmar beroende på var de bodde. Det stred mot principen om ett likvärdigt medlemskap. För att minimera skillnaderna beslutade Handels kongresser att ha ett spann från vilka avdelningarna inte kunde avvika. Före kongressen 2016 låg det spannet på ± tio kronor per inkomstintervall. 40

45

Inför kongressen 2016 tillsattes en särskild avgiftsutredning för att se över frågan om lika avgifter. Man kunde konstatera att de skilda avgifterna medförde en rad problem. Administrativt var det krångligt, och i den nya världen med digital värning var det en svår nackdel att inte kunna ha en enda avgiftsstruktur att hänvisa till. En stor majoritet av medlemmar svarade också att man ville att avgiften skulle vara densamma, oavsett var man bodde. Förslaget från utredningen var att införa lika avgift i hela förbundet, och att avdelningarna under en femårsperiod ekonomiskt skulle inordnas i systemet. Det blev också avgiftskommitténs förslag, och kongressen beslutade i enlighet med förslaget. Avdelningar som hade lägre avgift och nu tvingades höja avgiften fick ökade intäkter som de kunde använda för utåtriktad verksamhet. Avdelningar som hade högre avgift och nu tvingades sänka den fick en ekonomisk kompensation under fem år för att kunna anpassa sig. 50

55

2.2 AVGIFTERNA UNDER KONGRESSPERIODEN 2017–2021

Under kongressperioden har avgiftsstrukturen och hur avgifterna ökat skilt sig åt jämfört med tidigare kongressperioder. De enhetliga avgifterna – samma för alla avdelningar – infördes från 2017, och därmed även systemet med ekonomisk kompensation som gradvis fasats ut. Det sista året med det systemet är kongressåret 2021.

MEDLEMSAVGIFTER (EXKL A-KASSA) 2016–2021,
SAMT ÖKNING I KRONOR OCH PROCENT.

	2016*	2017	2018	2019	2020	2021	KR	%
0-9999	121	130	130	130	130	130	9	7,4%
10000-	245	247	251	254	254	254	9	3,7%
11000-	258	262	266	269	269	269	11	4,3%
12000-	272	277	281	284	284	284	12	4,4%
13000-	284	290	295	298	298	298	14	4,9%
14000-	299	305	310	313	313	313	14	4,7%
15000-	313	319	325	329	329	329	16	5,1%
16000-	326	332	338	342	342	342	16	4,9%
17000-	342	347	353	357	357	357	15	4,4%
18000-	357	364	370	374	374	374	17	4,8%
19000-	371	378	384	388	388	388	17	4,6%
20000-	382	389	396	400	400	400	18	4,7%
21000-	395	402	409	414	414	414	19	4,8%
22000-	412	419	426	431	431	431	19	4,6%
23000-	425	432	439	444	444	444	19	4,5%
24000-	438	446	453	458	458	458	20	4,6%
25000-	468	476	483	489	489	489	21	4,5%
26000-	480	488	496	502	502	502	22	4,6%
27000-	494	502	511	517	517	517	23	4,7%
28000-	508	516	525	531	531	531	23	4,5%
29000-		529	538	544	544	544	(36)	(7,1%)
30000-		544	553	559	559	559	(51)	(10,0%)
PENSIONÄR	138	140	142	144	144	144	6	4,3%
SJUKERS MED A-KASSA	125	129	131	132	132	132	7	5,6%
DUBBEL- ANSLUTEN	117	120	121	122	122	122	5	4,3%

*Medelavgift för alla avdelningar

Under kongressperioden har det även tagits beslut om förändringar som påverkat avgiften. En sådan var att införa avgiftsbefrielse för den första månaden för de som tar autogiro. En annan att inte öka avgifterna under åren 2019–2021. Dessa beslut diskuteras och analyseras närmare i avsnitt 2.6.

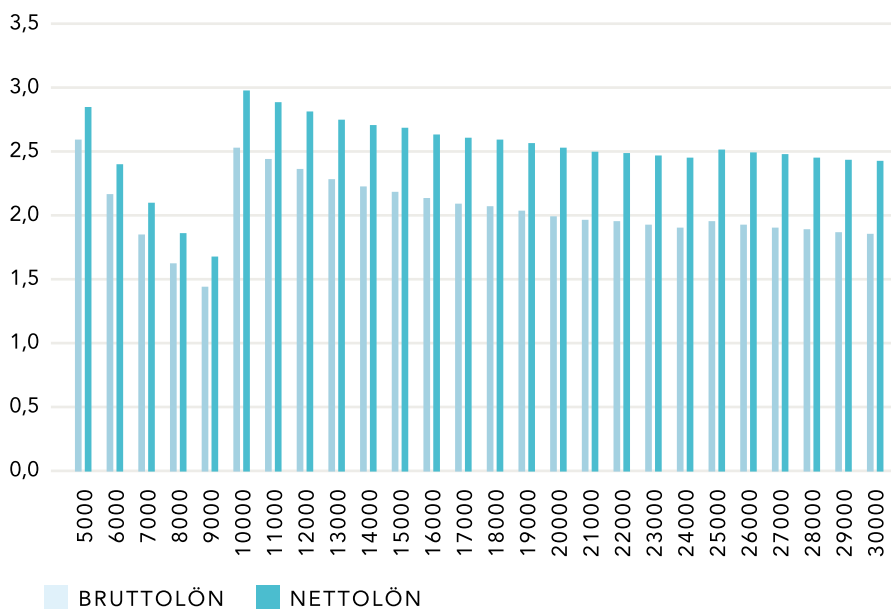
1

Här konstateras dock att de totala avgiftsökningarna denna kongressperiod, till följd av tre år med noll kronor i höjning, kommer bli de lägsta på decennier. I kronor handlar det om runt 10–20 kronor totalt, eller i genomsnitt 2–4 kronor per år beroende på inkomstklass. I genomsnitt har de höjts mindre än en procent per år. Två nya inkomstklasser infördes för 29 000 och 30 000 kronor. För de som hamnade i dessa blev ökningen högre men i genomsnitt under två procent per år.

5

10

MEDLEMSAVGIFTENS ANDEL AV LÖN FÖRE OCH EFTER SKATT 2021
PROCENT

15

20

25

30

35

Fördelningen av avgifterna i inkomstklasser syftar till att medlemmar ska kunna betala avgift i förhållande till sin inkomst. Strävan har varit att denna ska vara så rättvis som möjligt. Om vi ser den i relation till nettoinkomsten efter skatt (här används den genomsnittliga skattetabellen 32) betalar de som tjänar strax under 10 000 kronor under två procent. Det är också ett medvetet syfte med den lägsta avgiften.

40

Från de som tjänar över 10 000 kronor upp till 30 000 kronor i månaden finns en gradvis sjunkande trend. De som tjänar 10 000 betalar cirka tre procent av sin nettolön i avgift, medan de som tjänar 20 000 och upp till 30 000 betalar ca 2,5 procent av sin nettolön.

45

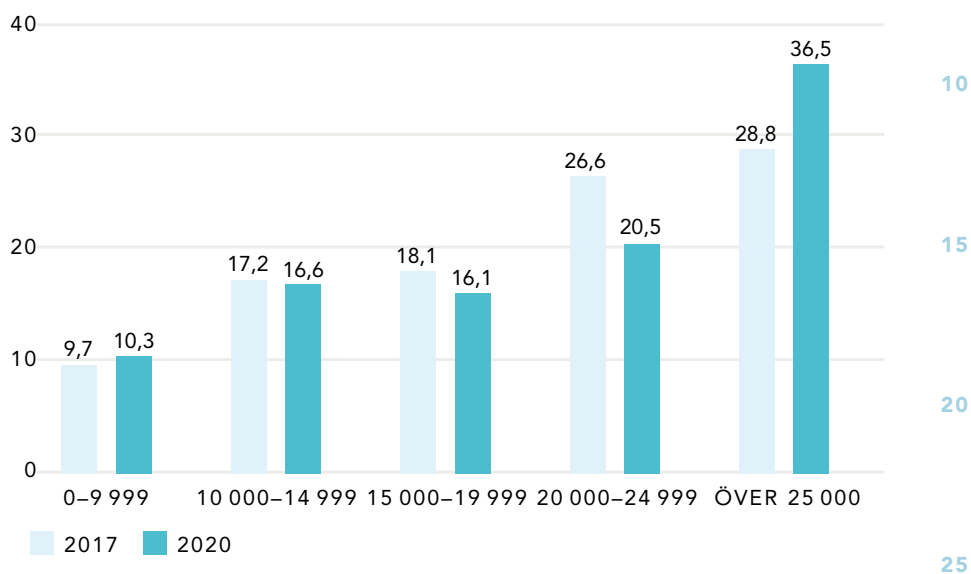
Under kongressperioden sker det inkomstökningar vilket leder till att medlemmar flyttar uppåt i avgiftsklasser. Detta har statistiskt också samband med när den så kallade löneenkäten skickas ut. Det är då medlemmarna uppger sin korrekta inkomst. Här utlämnas därför januari 2021 eftersom det först i december 2020 kom en löneökning till följd av prolongeringen av avtalen, och någon löneenkät inte skickats. Däremot kan vi förvänta oss en kraftig ökning av de högsta inkomstklasserna under 2021.

50

55

Den lägsta inkomstklassen har varit relativt oförändrad under de första fyra åren. I de högre inkomstklasserna har det skett en ökning, medan de lägre och mellanklasserna har haft en minskning. Detta påverkar självklart de totala intäkterna för förbundet positivt.

ANDEL YRKESVERKSAMMA MEDLEMMAR I OLIKA AVGIFTSKLASSER
JANUARI 2017 OCH JANUARI 2020, PROCENT

2.3 BENCHMARKING MED ANDRA FÖRBUNDS AVGIFTER

Avgiftskommittén har undersökt hur andra fackförbunds avgifter och avgiftsstrukturer ser ut. Förutom de 14 LO-förbunden har även Unionen studerats. Det är dock inte en enkel uppgift att jämföra avgifterna, och svårt att skaffa sig en överblick.

Av de 15 förbund vi undersökt hade fyra procentuella avgifter (Elektrikerna, IF Metall, Pappers och GS). Elektrikerna tar för de flesta medlemmar ut 1,9 procent av inkomsten i avgift, och Pappers tar ut 0,9 procent, samt en avdelningsavgift som kan variera mellan 0,1-0,9 procent. IF Metall och GS har också varierande beroende på avdelning, men även ett särskilt tak för högsta avgift och golv för lägsta avgift.

Exempelvis har IF Metalls avdelning i Sörmland fastställt avgiften för 2021 till 1,7 procent på bruttolönen, med en lägsta avgift på 270 kronor (golv) och en högsta på 703 kronor (tak). Det finns ingen hemförsäkring i medlemskapet, däremot en fritids- och olycksfallsförsäkring. I IF Metall kan man inte vara medlem enbart i förbundet. Medlemskap i förbundet innebär därför också alltid medlemskap i a-kassan. Däremot kan man vara medlem endast i a-kassan. Priset för a-kassan är i januari 139 kronor om man är enskilt ansluten, och 129 kronor om man är medlem i förbundet. Om man ska jämföra med Handels så är avgiften för Handels a-kassa 145 kronor 2021. Om vi fiktivt räknar bort a-kassan blir golvet för IF Metall Sörmland då 141 och taket 574 kronor, för Handels är ”golvet” 130 och ”taket” 559 kronor. Men då inkluderar Handels medlemskap även en hemförsäkring.

Övriga elva förbund hade avgiftsklasser i inkomstintervall. Det finns förbund som har relativt få avgiftsklasser. Mälarna har tre klasser, Kommunal sex klasser och Byggnads sju klasser. Bland de som har relativt många klasser finns Fastighets med 21 och Handels med 22.

Svårigheten med jämförelser förstärks av att flera förbund har avgifter för förbund och avdelning som varierar. Dessutom finns även särskilda klubbavgifter vilket kan skilja sig åt markant. Genom att det skiljer sig åt i själva antalet klasser kan avgiften höjas kraftigt när det är få klasser, och därmed variera beroende på var inkomstintervallet hamnar.

1

I nedanstående tabell jämförs avgifter mellan olika förbund i några specifika inkomstintervall. Förutom ett antal LO-förbund med liknande struktur och försäkringar även Unionen, där det dock inte finns några kollektiva försäkringar.

5

MEDLEMSAVGIFTER 2020 EXKLUSIVE A-KASSA.
JÄMFÖRELSE MELLAN OLIKA FÖRBUND.

10

INKOMST	HANDELS	HRF	FASTIGHETS	TRANSPORT*	KOMMUNAL	LIVS	UNIONEN**
10 000	130	220	280	212	125	265	50
15 000	329	320	360	334	258	385	100
20 000	400	440	420	437	306	460	225
25 000	489	550	500	531	390	530	225
30 000	559	590	620	570	453	530	235
35 000	559	590	660	570	618	530	235

*Transport har olika avdelningsavgifter. Här är det avd 3 Göteborg som avses.

**Utöver dessa tillkommer också klubbavgift som kan variera.

Enligt Unionen är den vanligen 10–20 kronor.

Handels medlemsavgifter ligger generellt något lägre än HRFs, Fastighets och Transports. Den lägsta avgiften är betydligt lägre, men i de flesta övriga klasser ligger avgifterna (med något enstaka undantag) 20–50 kronor lägre. För inkomster över 30 000 kronor sticker Fastighets ut med höga avgifter. Även Livs har högre avgifter än Handels för de med inkomster mellan 10 000 och 25 000. För de över 30 000 hamnar dock avgiften lägre. Det beror på att Livs har en högsta inkomstklass på 23 101 kronor.

30

Kommunal, däremot, har genomgående lägre avgifter. I klasserna mellan 20 000 och 30 000 är avgiften ungefär 100 kronor lägre. Ett undantag är de som tjänar 35 000, för vilka Kommunal har en avgift som blir knappt 70 kronor högre än motsvarande avgift i Handels.

35

Unionen är det fackförbund som har de lägsta avgifterna. Dessa har, med undantag för högsta klassen, legat still under lång tid. Här finns dock en ”dold” klubbavgift som tillkommer. Den mest vanliga är tio kronor, men det kan finnas de som har högre.

40

Varför skiljer sig avgifterna mellan olika förbund? Det finns inget enkelt svar. De flesta förbund arbetar med att vara effektiva, och strävar efter att hålla ner avgifterna. Det kan säkert finnas olika grad av effektivitet i kostnadsarbetet. Men sannolikt ligger den huvudsakliga förklaringen till större avgiftsskillnader på helt skilda strukturella förutsättningar.

45

Om vi ser till förbunden inom LO är skillnaderna relativt små. Men här finns strukturella aspekter, såsom stordriftsfördelar, branschammansättningar och olika möjligheter till arvodering av förtroendevalda. Exempelvis har Kommunal utöver stordriftsfördelar även i högre grad en möjlighet att bygga sin organisation på fler heltidsarvoderade förtroendevalda som får ersättning av arbetsgivaren. Vidare har LO-förbund som organiserar branscher med övervägande män som är heltidsan-

50

55

ställda andra förutsättningar, än branscher som övervägande organiserar kvinnor som är deltidsanställda. De ekonomiska förutsättningarna är starkare eftersom heltidsanställda betalar mer i medlemsavgifter. Men även förutsättningarna för fackligt arbete underlättas av att heltidsarbetande i högre grad är medlemmar och har enklare att organisera sig på arbetsplatserna. Därmed påverkas strukturellt även kostnaderna för facklig verksamhet. 1
5

Om vi ser till skillnaderna mellan LO-förbund och tjänstemannaförbund är skillnaderna i avgift större. Även här kan dock såväl stordriftsfördelar, som skilda branschförutsättningar ha viss betydelse. Andelen heltidsanställda är betydligt högre bland tjänstemän. Det gör att man kan bedriva verksamheten med högre intäkter, och lägre kostnader. En stor skillnad bottnar i att man har valt olika lösningar för medlemsförsäkringar. Bland tjänstemannaförbund finns inte kollektiva försäkringar som del i medlemskapet, utan istället erbjuds medlemmarna olika försäkringar. Exempelvis Unionen, som har lägst avgifter, har inte några kollektiva försäkringar i medlemskapet. Det är därför svårt att i en tabell rakt av jämföra avgifterna. Tar vi hänsyn till att individerna behöver dessa så kommer den stora skillnaden att jämna ut sig en del. Om vi räknar med att man även skulle behöva köpa till en hemförsäkring och olycksfallsförsäkring så kan det kosta runt 200 kronor på marknaden beroende på hushåll och bostadsort (se mer avsnitt 3). I så fall skulle det i vissa inkomstklasser, exempelvis klassen 20 000 kronor, till och med bli en totalt lägre kostnad för individer som är med Handels än Unionen. 10
15
20

2.3.1 AVGIFTER FÖR EJ YRKESAKTIVA

Utöver yrkesaktiva finns särskilda medlemsavgifter och avgiftsbefrielser för medlemmar som inte är yrkesaktiva, eller av olika skäl är frånvarande från arbetet. Hur hanterar Handels dessa grupper av medlemmar avgiftsmässigt, och vad kan vi lära från andra förbund? 25

Pensionärsmedlemmar är en särskild medlemskategori. Det är tidigare yrkesaktiva medlemmar som gått i pension, men som får erbjudande att fortsätta vara medlem. Värdet för dessa är främst att de kan behålla sina medlemsförsäkringar, men även få Handelsnytt. I en del avdelningar finns särskild verksamhet för pensionärsmedlemmar. Exempelvis är pensionärsklubbar i Handels en resurs som i vissa avdelningar hjälper till med ringning inför val. Avgiften för pensionärer är 144 kronor i månaden. Det motiveras av att pensionärerna endast har kostnader i form av försäkringar, Handelsnytt och viss pensionärsverksamhet. Uppskattningsvis kostar det runt 90–100 kr för förbundet som helhet. Det innebär att pensionärsmedlemmar utgör en nettointäkt för förbundet. Samtidigt får pensionärerna tillgång till billigare försäkringar än vad de annars skulle kunna få. LO-förbunden hanterar sina pensionärsavgifter på ett liknande sätt som Handels. Vissa har dock högre avgifter. Exempelvis har Livs 155 kronor och HRF 195 kronor. Pensionärsavgiften i Handels har hittills räknats upp med samma procentuella tal som övriga avgifter. Här kan det finnas anledning att ompröva detta förfarande. Det finns sannolikt en gräns där det inte längre är lönsamt för en enskild pensionär att fortsätta som medlem. Och i så fall riskerar förbundet att tappa intäkter. Avgiftskommittén anser därför att pensionärsavgiften i en ny ordning för förbundets avgiftshantering bör hanteras på ett särskilt sätt i jämförelse med övriga ordinarie avgifter. 30
35
40
45

Elevmedlemmar är också en särskild medlemskategori för de som går gymnasieprogram som är riktade mot de branscher som Handels organiserar. Elevmedlemmar är avgiftsbefriade, och de utgör en viktig rekryteringsbas för ordinarie medlemskap. Sannolikt arbetar många av elevmedlemmarna extra i handeln. Enligt nuvarande stadgar ska de i så fall betala avgift, vilket de sannolikt inte gör. Främst därför att vi inte har någon god möjlighet att kontrollera det. Samtidigt vet 50
55

vi att de flesta i gymnasieåldern som arbetar extra i handeln kommer från något av de teoretiska programmen. I denna grupp har vi försvinnande få medlemmar. Men utifrån ett värvande perspektiv finns det goda skäl att tro att även denna grupp skulle kunna bli en god rekryteringsbas om vi bara får kontaktuppgifter till dem. Avgiftskommittén anser mot bakgrund av detta att det kan finnas anledning att överväga om inte alla som går på gymnasiet skulle kunna erbjudas avgiftsfritt medlemskap. Det kan ske genom att utöver elevmedlemskap som idag, införa en ny medlemskategori för de som går andra gymnasieprogram och samtidigt arbetar i handeln. Detta bör dock utredas mer noggrant och stadgarna bör anpassas så att det ska vara möjligt att genomföras under kongressperioden. Beslut om detta ska i så fall, efter att utredningen genomförts, fattas av förbundsrådet.

Arbetslösa, föräldralediga, långtidssjukskrivna med sjukersättning och studerande är grupper av medlemmar som behandlas lite olika. För arbetslösa och föräldralediga finns möjlighet att gå ner i avgift som baseras på den inkomst man får från a-kassa och föräldralön. För de med sjukersättning finns en särskild avgift som för närvarande är 132 kronor. För studielediga på heltid finns dock hel avgiftsbefrielse. De flesta förbund hanterar arbetslösa och föräldralediga på liknande sätt som Handels. Kommunal däremot sätter ner de som är arbetslösa, föräldralediga och långtidssjukskrivna på lägsta avgiften. För studerande har Handels en ganska generös hantering då de får avgiftsbefrielse. De flesta förbund som erbjuder försäkringar tar åtminstone ut en lägsta avgift för dessa. Vidare är det svårt att kontrollera om personer som har heltidsstudier arbetar extra. Många av dem lämnar också Handels efter sin utbildning. Avgiftskommittén tycker att det kan finnas starka skäl till att hitta ett enklare system för alla dessa grupper.

Kategorin dubbelanslutna handlar om ett fåtal journalister och pressekreterare (ca 5–10 medlemmar) i olika organisationer som har kollektivavtal med Handels. Utöver medlemskap i Handels kan de för sin yrkesutövning behöva vara med i Journalistförbundet. Denna kategori kan sättas till den lägsta avgiften. Den särskilda kategorin för långtidssjukskrivna (cirka 250 medlemmar) kan avskaffas och istället sätta dessa medlemmar på lägsta avgiften. Avgiftsbefrielsen för heltidsstuderande (cirka 1900 medlemmar) borde avskaffas genom att även lägga dem på lägsta avgiften. Det är dock rimligt att de som fått beslut om avgiftsbefrielse får ha kvar den till dess de slutar sina studier, och att den nya regeln gäller de som blir studielediga från 1 jan 2022. Om det skulle rädda medlemmar som är arbetslösa och föräldralediga genom att sätta dem på lägsta avgiften borde det också övervägas. Detta borde kunna utredas skyndsamt under kongressperioden, samt att säkerställa att stadgarna inte förhindrar sådana justeringar om de skulle beslutas.

2.4 FÖRDELNING MELLAN FÖRBUNDETS CENTRALA OCH LOKALA VERKSAMHET

Kongressen 2016 beslutade, i samband med diskussionen om den dåvarande avgiftskommitténs rapport, att det skulle genomföras en djupare redovisning av förbundets och avdelningarnas kostnader. Detta avsnitt syftar till att tillgodose det behovet. Men för att göra redovisningen mer komplett har vi utökat analysen genom att även ta med intäktsidan. Först dock några principiella utgångspunkter som det är viktigt att ha med sig när man läser vidare hur vi gått tillväga för att redovisa förbundets ekonomi uppdelat.

För det första är detta inte någon enkel analys. Handels är ett förbund och man är medlem i förbundet. Förbundets verksamhet från lokal till central nivå är intimt sammanvävd. Därför ska man vara försiktig när man analytiskt delar upp förbun-

det i en central respektive lokal verksamhet. Detsamma gäller även den ekonomiska redovisningen. Det är nämligen inte så att den centrala och lokala verksamheten och den centrala och lokala ekonomiska redovisningen är exakt desamma. Till exempel räknas de lokala ombudsmännens arbete till lokal verksamhet, men den finansieras genom den centrala budgeten. Flera funktioner som räknas till central nivå rent administrativt servar hela förbundet och även den lokala verksamheten exempelvis lön-, ekonomi-, it- med mera. Vidare är de lokala verksamheterna också samordnade på central nivå genom att avdelningarna utser representanter i exempelvis medlemsutvecklingsråd, studieansvariga, arbetsmiljöansvariga mm. Det som räknas till central verksamhet har vidare många tyngre fasta ekonomiska kostnader som kommer hela förbundet och medlemmarna till del. Det handlar om kostnaderna för medlemsförsäkringar, personalkostnader (löner, pensioner, övriga kostnader) för såväl centralt anställda som avdelningarnas ombudsmän, kostnader för IT-struktur och licenser, kostnader för medlems-, löne- och ekonomiadministration. Den lokala verksamhetens kostnader som bedrivs i Handels avdelningar består ekonomiskt till stor del av lönekostnader för verksamhetsassistenter och andra ersättningar till förtroendevalda, hyreskostnader samt kostnader för olika former av viktig arbetsplatsnära verksamhet.

För det andra har det skett en strukturuomvandling i hela förbundets verksamhet över tid. Under 2000-talet har det funnits flera effektiviseringar som bidragit till att minska kostnaderna och hålla ned avgifterna. Strävan har varit att fokusera den lokala verksamheten till att få mer tid att vara ute på arbetsplatser, medan den centrala ska hantera sådant som bäst sköts samordnat. Ett exempel var att medlems-, löne- och ekonomiadministrationen flyttades till den centrala verksamheten 2006. Den effektiviseringen frigjorde stora resurser, något som bidrog till att verksamheten kunde bedrivas relativt oförändrad trots det stora medlemsbortfallet 2007–2009. Ett annat var införandet av Handels Direktkonceptet 2012 där facklig rådgivning ersatte jourverksamheten och på så sätt frigjorde tid för mer arbetsplatsnära verksamhet. Vidare innebar det exempelvis att verksamhet med att kontakta medlemmar som riskerade bristande betalning kunde genomföras mer samordnat och likvärdigt på central nivå. Även detta syftade till att frigöra tid för att den lokala verksamheten i avdelningarna skulle kunna fokusera på direkt verksamhet.

Slutligen kommer här nedan att redovisas hur intäkter och kostnader fördelades utifrån resultaträkningen 2019. Men det är inget exakt bokslut som presenteras. Det är endast den fackliga verksamheten exklusive finansiella intäkter och kostnader som visas. Syftet är att så pedagogiskt som möjligt ge en bild av hur den fackliga verksamhetens intäkter och kostnader ser ut för det som rent administrativt kallas central och lokal nivå. För att markera detta kommer avrundade siffror att användas. Vidare har de totala siffrorna räknats om till intäkter och kostnader per medlem och månad. Avgiftskommitténs förhoppning är att denna redovisning leder till ökad kunskap som kan bidra till en mer kvalificerad diskussion om vad avgifterna används till.

2.4.1 MEDLEMSINTÄKTERNAS FÖRDELNING

För att kunna finansiera förbundets samlade verksamhet tas medlemsavgiften in centralt. Därefter delas medlemsavgiften rent administrativt upp i en central och lokal del som sedan fördelas ut. Hur mycket som ska gå till den centrala och lokala delen bestäms av kongressen men beror i huvudsak på kostnaderna som ska betalas.

I bilaga 2 finns det redovisat hur fördelningen såg ut 2021. Av förbundets totala intäkter för yrkesaktiva fördelas mellan 26–31 procent beroende på inkomstklass

till den lokala verksamheten. Undantag är de lågt satta avgifterna, lägsta avgiften samt avgifterna för pensionärer, sjukskrivna och dubbelanslutna. Här behöver man täcka de fasta kostnaderna för försäkringar, LO-avgift med mera vilket gör att den centrala andelen är högre.

1

De totala medlemsintäkterna fördelades så att 441 miljoner kronor gick till den centrala verksamheten, medan 175 miljoner gick till den lokala. I detta ingår också att den centrala nivån tar hela kostnaden för den avgiftsfria månaden och kompenserar avdelningarna för detta. I medlemskategorin yrkesaktiv ålder inräknas även 1 800 medlemmar som är avgiftsbefriade främst från studier. Om de hade betalat lägsta avgiften, vilket föreslås, skulle det generera 3,1 miljoner kronor mer. Även om ett antal av dessa skulle välja att avsluta sitt medlemskap så blir det ändå ett tillskott. Medlemskategorin pensionärer bidrar totalt med 41 miljoner kronor.

5

10

MEDLEMSINTÄKTER 2019 – AVRUNDADE SIFFROR

MEDLEMSKATEGORI	ANTAL MEDLEMMAR	TOTALA MEDLEMSINTÄKTER MKR			PER MEDLEM OCH MÅNAD KR		
		CENTRAL	LOKAL	TOTALT	CENTRAL	LOKAL	TOTALT
YRKESAKTIV ÅLDER	124 500	404	171	515	271	114	385
PENSIONÄRER	23 500	37	4	41	130	14	144
TOTALT/ GENOMSnitt	148 000	441	175	556	248	98	346

När vi räknar om detta till genomsnittlig intäkt per medlem och månad får vi fram att den genomsnittliga intäkten per medlem är 346 kronor (inräknat alla betalande och avgiftsbefriade exklusive elevmedlemmar). Den centrala verksamheten har 248 kronor och den lokala 98 kronor per medlem och månad.

30

Utöver medlemsavgifterna finns andra intäkter till den fackliga verksamheten. För den centrala nivån finns exempelvis RSO-bidrag, medan den lokala nivån också har intäkter från stimulansbidrag och andra bidrag från den centrala nivån.

35

2.4.2 KOSTNADERNAS FÖRDELNING

Hur används då de medel som man får in främst via medlemsintäkter? Om vi börjar med den centrala nivån väljer vi här att redovisa kostnaderna utifrån olika verksamhetsområden som bättre speglar själva verksamheten. Det innebär att personalkostnader ingår i olika områden, vilket kan motiveras av att verksamheten är personalintensiv.

40

45

50

55

CENTRALA VERKSAMHETSKOSTNADER 2019 – AVRUNDADE SIFFROR

	TOTALA KOSTNADER TKR	PER MEDLEM OCH MÅNAD KR	
FÖRBUNDSSEKRETARIAT/ FOLKRÖRELSEDEMOKRATI	11 900	7	5
MEDLEMSAVGIFT LO	25 000	14	
MEDLEMSAVGIFT UNI MED FLERA	4 700	3	
HANDELSNYTT	11 800	7	10
ARBETSLIVSENHETEN	38 600	22	
MEDLEMS- OCH ORGANISERINGSENHETEN	39 000	22	
OPINION- OCH KOMMUNIKATIONSENHETEN	23 000	13	15
PERSONALKOSTNADER/LOKALA OMBUDSMÄN	88 400	50	
IT-KOSTNADER	21 400	12	20
HYROR OCH LOKALKOSTNADER	11 200	6	
INTERN ADMINISTRATION OCH ÖVRIGA KOSTNADER	36 100	20	
MEDLEMSFÖRSÄKRINGARNA	143 900	81	25
TOTALA CENTRALA KOSTNADER	455 000	256	

Kostnaderna för medlemsförsäkringar är den största posten, i genomsnitt 81 kronor per medlem och månad, vilket kommer analyseras mer i avsnitt 3. Dessa är kostnader som tillkommer för varje ny medlem. Likaså gör kostnaderna för Handelsnytt, sju kronor. Kostnaden för LO är 14 kronor och för internationella medlemskap i UNI, Nordiska Handels med flera, tre kronor.

Dessa kostnader är vad man kan kalla marginalkostnader, det vill säga vad varje ny medlem (på marginalen) kostar. Marginalkostnaden skiljer sig från genomsnittskostnaden och är analytiskt intressant för värvningsekonomi om man ställer den i relation till intäkten man får. En ny medlem ökar egentligen inte kostnaden för övriga delar givet att vi har den personal vi har, de hyror vi har och den verksamhet vi har. Varje ny medlem kostar därför runt 104 kr samt någon extra krona (i genomsnitt över hela året) för olika utskick. Det är kostnaderna för försäkringar, Handelsnytt och medlemsavgifterna i LO och UNI. För pensionärer ligger de runt 90 kronor eftersom de inte belastar LO-avgiften och UNI:s avgift.

De centrala kostnaderna för bestämd verksamhet delas här upp på fem olika delar. Det som kallas folkrörelsedemokrati/förbundssekretariat handlar om verksamhet för att samordna hela organisationen såsom förbundsstyrelse, förbundsråd, kongresser, lednings- och chefsmöten och särskilda utvecklingsprojekt. Den uppgår till sju kronor per medlem och månad.

Under Arbetslivsenheten finns hela den fackliga rådgivningen, samt verksamhet som handlar om att samordna centrala avtalsförhandlingar, kollektivavtalshandling, gränslinjer, arbetsmiljöverksamhet, försäkringsverksamhet med mera. Kostnaden för detta uppgår till 22 kronor per medlem och månad.

Under Medlems- och organiseringsenheten finns hela Medlemsservice, samt samordning av organisering och värvning, studieverksamhet, ungdomsverksamhet, internationell verksamhet och politisk verksamhet mm. Kostnaden för detta uppgår till 22 kronor per medlem och månad. 1

Under Opinions- och kommunikationsenheten finns bland annat kostnaderna för digital värvning, hemsidan, kommunikation och marknadsföring via sociala medier, politisk samordning och ledningsstöd, medlemsundersökningar, löne- och arbetstidsstatistik, utredningsverksamhet mm. Kostnaden för det är 13 kronor per medlem och månad. 5

När det gäller den lokala verksamhetens ekonomiska kostnader finns inte på ett liknande sätt någon möjlighet att analysera efter enskilda verksamhetsområden såsom var möjligt med den centrala verksamheten. Ekonomisystemet medger tyvärr inte det och dessutom finns skillnader mellan hur avdelningarna redovisar dessa. Istället kommer personalkostnaderna särredovisas men de är naturligtvis helt avgörande för hela verksamheten som i grunden är personalintensiv. 10 15

Då ombudsmäns lönekostnader belastar den centrala verksamheten handlar personalkostnaderna främst om verksamhetsassistenter. De uppgår till 36 kronor per medlem och månad. 20

Folkrörelsedemokrati/ersättningar till förtroendevalda handlar om kostnader för styrelser, representantskap samt alla andra ersättningar till förtroendevalda där de gör uppdrag eller arbete för förbundet via avdelningen. Dessa kostnader uppgår till 23 kronor per medlem och månad. 25

Hyror och lokalkostnader utgör tolv kronor per medlem och månad, föreningsavgifter fyra kronor och intern administration och övriga kostnader sju kronor.

LOKALA VERKSAMHETSKOSTNADER 2019 – AVRUNDADE SIFFROR 30

	TOTALA KOSTNADER TKR	PER MEDLEM OCH MÅNAD KR	
FOLKRÖRELSEDEMOKRATI/ ERSÄTTNINGAR TILL FÖRTROENDEVALDA	41 700	23	35
FÖRENINGSAVGIFTER LO, ABF MM	6 400	4	40
VERKSAMHETS- OCH MEDLEMSKOSTNADER	32 100	18	
PERSONALKOSTNADER	63 400	36	
HYROR OCH LOKALKOSTNADER	21 900	12	45
INTERN ADMINISTRATION OCH ÖVRIGA KOSTNADER	11 700	7	
TOTALA LOKALA KOSTNADER	177 200	100	50

Skillnaderna mellan medlemsintäkter och kostnader för verksamheten visar att den centrala verksamheten haft ett underskott på åtta kronor per medlem och månad (248–256), och den lokala ett underskott på två kronor (98–100). Men både den centrala och lokala fackliga verksamheten (ej näringsverksamhet) har haft andra 55

intäkter. För den centrala handlar det främst om bidrag för RSO-verksamhet men även i viss mån för försäkringsverksamhet. För den lokala är det framförallt bidrag från den centrala verksamheten genom stimulansbidrag (vilket ju är en kostnad som finns med i den centrala budgeten ovan). Inräknat med dessa intäkter gjorde såväl den centrala som den lokala verksamheten ett mindre överskott under året.

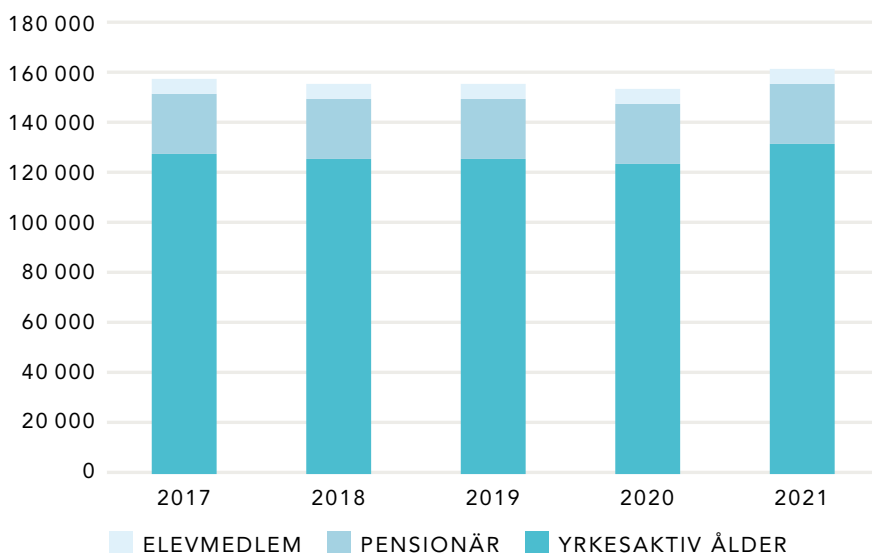
1
5

2.5 HUR PÅVERKAR MEDLEMSAVGIFTEN ANTALET MEDLEMMAR?

Om vi ser hur antalet medlemmar utvecklats under kongressperioden fanns det under de första åren en fallande tendens när det gäller medlemmar i yrkesaktiv ålder. Från januari 2017 fram till inledningen av 2020 hade medlemsantalet bland yrkesaktiva minskat med drygt tre tusen medlemmar.

10
15

ANTAL MEDLEMMAR I HANDELS
1 JANUARI 2017–2021

20
25
30
35

I samband med coronakrisen från mars 2020 skedde dock en kraftig omsvängning. Antalet medlemmar i yrkesaktiv ålder ökade med drygt sju tusen medlemmar fram till inledningen av 2021. Antalet pensionärsmedlemmar har dock haft en svagt fallande tendens under hela kongressperioden, medan antalet elevmedlemmar har haft en ökande tendens fram till 2020. Under coronaåret har dock antalet elevmedlemmar minskat, vilket sannolikt berott på svårigheter att hålla skolpresentationer under pandemin.

40

Den avstådda avgiftsökningen handlar om totalt 10–20 kronor beroende på avgiftsklass. Men det går inte att utläsa någon effekt av att avgifterna inte höjts sedan 2019. Antalet medlemmar sjönk gradvis under 2019 och de första månaderna 2020. Uppgången därefter beror till största del på coronapandemin.

45

Men vilka samband finns mellan medlemsavgift och medlemsutveckling? Vad vet vi om det? Det är en komplex och svår fråga. De flesta bedömare skulle nog säga att lägre avgifter (priset för produkten fackligt medlemskap) skulle kunna leda till fler medlemmar. Men den avgörande frågan är hur stor påverkan priset har? Har det en stor påverkan eller har det en liten påverkan? Om det har stor påverkan skulle en avgiftssänkning till och med kunna leda till totalt sett ökade intäkter, och vore då självklart rationellt. Men har det en liten påverkan skulle det tvinga fram ned-

50
55

skärningar i verksamheten, som i sin tur skulle leda till försämringar i produkten fackligt medlemskap, och i slutändan riskera än mer utträden. 1

Graden av påverkan som avgiften har på efterfrågan på fackligt medlemskap kallas på ekonomspråk för priselasticitet. Den visar hur mycket en förändring av priset/avgiften påverkar efterfrågan på produkten/medlemskapet. Om elasticiteten är hög, över 1, har priset stor påverkan. Är den låg, under 1, har priset mindre påverkan. Vi vet inte hur det ser ut idag. Senast en sådan undersökning genomfördes var vid den kraftiga avgiftshöjningen 2007 då den borgerliga regeringen avskaffade avdragsrätten och höjde a-kasseavgiften. 5

Det nettopris som man betalade hösten 2006 för ett fullvärdigt medlemskap var i genomsnitt 263 kronor i månaden (efter skatteavdrag för fackavgift och a-kassa). Från januari 2007 ökade denna avgift med 140 till 150 procent i de flesta avgiftsklasser. Två och ett halvt år senare låg den genomsnittliga avgiften på 637 kronor. Orsaken till denna höjning var dels slopad avdragsrätt, dels kraftigt höjda avgifter till a-kassan. Det var en ökning med hela 142 procent. 10

Antalet yrkesaktiva medlemmar minskade med 16 procent (nästan 24 000 medlemmar). Det innebär dock att ”produkten” fackligt medlemskap då var oelastisk, och hamnade på 0,1, vilket i ekonomvärlden är att likna med en ”nödvändighetsprodukt”. I vanligt språkbruk innebär det att produkten fackligt medlemskap inte är särskilt priskänslig. 20

Däremot visade analysen att priskänsligheten varierade stort beroende på vilken inkomst man hade. Det var nämligen främst i de lägsta avgiftsklasserna som medlemmarna lämnade, medan det inte påverkade särskilt mycket i de högre avgiftsklasserna. Denna analys ledde till att Handels som första förbund i LO införde en låg lägsta avgift från 2012 för att kunna fånga upp de med låga och osäkra inkomster. 25

Om vi nu utgår från att priselasticiteten är 0,1, och att prissänkning och prishöjning fungerar liknande (vilket inte alls är säkert) så kan vi grovt se vad en prissänkning skulle kunna innebära. I exemplet med höjningen 2007 var det ju inga extra intäkter som gick till förbundet, utan staten tog de pengarna. Men produkten var ändå relativt oförändrad, dock betydligt dyrare. Om Handels av sig självt skulle gjort en sådan höjning, skulle det naturligtvis komma tillbaka till medlemmarna som en bättre produkt. 30

Låt oss nu räkna på ett hypotetiskt exempel med en ordentlig avgiftssänkning med vissa antaganden. Om vi har 125 000 aktiva medlemmar, och vi antar att medianpriset (exklusive a-kassa) är 400 kronor per månad. Vi utgår för enkelhetens skull att alla betalar detta pris. Då skulle förbundet ha en årlig inkomst på 600 miljoner kronor (125 000 x 400 x 12). Vi sänker avgiften med 100 kronor (25 procent) till 300 kronor. Det skulle, givet 0,1 i elasticitet, leda till en medlemsökning med 3 125 medlemmar. Även om medlemsantalet ökar skulle förbundets medlemsintäkter minska med 138 miljoner kronor. Det skulle tvinga fram besparingar i den fackliga verksamheten, och produkten fackligt medlemskap i Handels skulle därför urholkas. Det blir inte samma produkt som säljs, vilket skulle kunna leda till färre medlemmar. 40

Poängen med detta hypotetiska resonemang är inte att det i alla lägen är fel med avgiftssänkningar. Man ska komma ihåg att analysen bygger på ett exempel med en extrem prisökning och inte någon sänkning. Det var också en tid sedan. Men det är fortfarande den enda analys Handels har gjort. Man ska naturligtvis vara försiktig med allt för långtgående slutsatser. Men även om elasticiteten skulle visa 50

sig vara högre, och det är mer priskänsligt, så behöver sådana frågor analyseras ordentligt innan beslut tas. 1

Det talar för ett mer samlat och flexibelt sätt att hantera avgifterna under den kommande kongressperioden. 5

2.6 HUR SKA AVGIFTERNA UNDER KONGRESSPERIODEN BESLUTAS?

Avgifterna och hur de ska förändras under kongressperioden har traditionellt bestämts av kongressen, dels genom stadgarna, dels genom att godkänna de förslag till hantering som avgiftskommittén lägger fram till kongressen. Det kan finnas fortsatt goda skäl till att ha en sådan ordning. En fråga som dock behöver prövas mer noga är vilken detaljgrad som det är lämpligt att besluta om på femårsbasis. 10

Vid förra kongressen togs till exempel beslut om att medlemmarna skulle delas in i avgiftsklasser från 1000 kronor till 30000 kronor med hänsyn till inkomst, att de under 10000 ska tillhöra en lägsta avgiftsklass, samt att förbundsstyrelsen ska göra en årlig indexuppräknig av avgifterna enligt en av kongressen fastställd modell med undantag av den lägsta avgiften. Detta enligt delar av stadgarna § 5. Själva modellen finns dock beslutad av kongressen efter förslag från avgiftskommittén där det står ”att alla avgifter förutom den lägsta under varje år korrigeras med reallöneutvecklingen.” 15 20

I praxis har det inneburit att reallöneökningen för ett vägt snitt av Handels största avtal räknats fram för föregående år, vilket sedan mekaniskt ökat avgifterna för det kommande året – i procent för respektive avgiftsklass. 25

Det finns naturligtvis en logik i detta då man kan hävda att det är de reallöner förbundet bidrar till som ska ligga till grund för de avgifter som betalas. Samtidigt finns problem med denna hantering. Exempelvis om inflationen är mycket låg, säg kring 0,5 procent, och lönerna ökar med 3,5 procent. I så fall måste avgifterna höjas med 3,0 procent trots att prisökningarna i samhället i övrigt endast är 0,5 procent. Dessutom tenderar en sådan mekanisk uppräknig av avgifterna till att andra aspekter som kan vara viktiga när man bestämmer ”priset på fackligt medlemskap” kan gå förlorat. Det går till exempel inte att garantera ”smarta avgifter”, att de kan hamna på 401 kronor istället för 399 kronor. Det är inte heller möjligt – om denna modell strikt måste användas – att kunna korrigera/sänka/öka avgifter om så skulle behövas. 30 35

Under kongressperioden innebar ovanstående brister i hanteringen att förbundsrådet fick ta beslut om att inte höja avgifterna alls 2019, 2020 och 2021. Men strider inte det mot kongressbeslutet som rör stadgar kring avgifter? Det beror på vilken samlad tolkning man gör. Det finns nämligen ett särskilt moment 7 i stadgarna som heter ”Nya avgiftsklasser”. I detta står det ”Förbundsrådet kan under kongressperioden besluta om införandet av nya avgiftsklasser samt ändra avgiften i respektive klass, utöver vad som stadgas i denna paragraf moment 2 och 3.” Tolkningen av detta moment blev att det skulle kunna beslutas om oförändrad avgift. 40 45

Frågan är då om inte stadgarna är för detaljerade från början. Å ena sidan ganska detaljerat om hur man ska gå till väga. Å andra sidan möjlighet att tolka dem så att man inte behöver gå till väga på det sätt som står. Om det ändå går att ändra och justera avgifterna vore det sannolikt mer ändamålsenligt att förenkla stadgarna och uttalat öka möjligheterna till flexibilitet i avgiftshanteringen. Allra helst eftersom avgifter är så viktiga att de kan vara värda att löpande utredas och analyseras även mellan kongresser. 50 55

Ett annat exempel på hur stadgarna kring avgifter kan vara svåra att förhålla sig till rör moment 4, Ordinarie avgift. Där stadgas att "Medlemsavgift inbetalas till förbundet från och med den månad som inträdet sker och på så sätt som förbundsstyrelsen fastställer." Med tanke på att förbundet infört en avgiftsfri månad för dem som väljer autogiro är det ju snarare den sista delen av meningen som är den viktiga – "på så sätt som förbundsstyrelsen fastställer". Behövs då den första delen av meningen alls? Kan inte den leda till osäkerhet? 1 5

Ett tredje exempel på detaljrikedom i stadgarna är när det ska slås fast vad inkomst är (lön eller annan ersättning före skatteavdrag), och vilka inkomster som inte ska räknas som inkomster (försörjningsstöd och studiemedel). Är det verkligen nödvändigt att ha det i stadgarna kan man undra? Men mest allvarligt är att det kan bli administrativa hinder för möjligheter att pröva olika avgiftsförändringar i syfte att underlätta organisering och öka antalet medlemmar. Exempelvis att kunna testa att likt Kommunal sänka avgiften för föräldralediga och arbetslösa till den lägsta avgiften för att minska utträden i dessa grupper. Eller att testa avgiftsbefrielse för alla gymnasieungdomar under 20 år som jobbar extra i handeln – alltså även för de som har en sidoinkomst och som inte går handels- eller frisörprogrammet. En grupp som vi idag har mycket svårt att organisera. 10 15

Avgiftskommittén har prövat dessa frågor och vill få till en mer professionell och ändamålsenlig hantering av medlemsavgifterna. Det är viktigt eftersom avgifter och hur de tas ut påverkar den fackliga styrkan, vilken verksamhet vi ska kunna bedriva samt möjligheter till organisering. Det är ofta svåra frågor som behöver få utrymme och möjlighet till analys som testning. Med detta sagt vill avgiftskommittén samtidigt behålla de demokratiska grunderna i att kongressen ska besluta om avgiftssystemets struktur. Men utan allt för detaljrika och ibland överlappande/motsägelsefulla skrivningar. 20 25

I bilaga 1 finns förslaget till stadgeändringar där syftet är att förenkla, undvika osäkerheter och ge mer utrymme för ändamålsenliga anpassningar. Det ska exempelvis vara tydligt att förbundsrådet kan besluta om avgiftsbefrielse för första månaden och för vissa grupper (exempelvis gymnasiestuderande som jobbar extra), samt att sätta ned avgifter för grupper som arbetslösa/sjuka/föräldralediga till lägsta avgiften om det skulle visa sig vara positivt för medlemsrekryteringen. 30 35

Avgiftskommittén anser också att förbundsstyrelsen behöver se till att årliga analyser och utvärderingar sker om avgifterna, samt att kommande års avgifter bereds. För att få till stånd en god delaktighet kan med fördel en bredare arbetsgrupp tillsättas för att ta fram dessa underlag. 40

Genom att den årliga indexeringen som baserades på reallöneutvecklingen i de nya stadgarna föreslås avskaffas ger det större möjligheter att mer flexibelt beräkna och föreslå nya avgifter. Det är fortfarande rimligt att utgå från och anpassa avgifterna utifrån kostnadsökningar i samhället. Men det ska inte finnas någon beslutad automatik i det. Förbundsstyrelsen ska efter beredningen ha frihet att föreslå såväl höjda, oförändrade som sänkta avgifter. Den ska också ha frihet att föreslå justeringar i avgiftsklasser för att säkerställa så "smarta" avgifter som möjligt. 45

Själva beslutet om avgifterna, efter denna beredning, ska dock tas av förbundsrådet. 50

Vilken blir den stora skillnaden mot tidigare modell? Tidigare har avgifternas höjning i praktiken bestämts av indexeringen och förbundsrådet har fått förhålla sig till den information om indexeringen som räknats fram. Med de föreslagna förändringarna ställs krav på ökad delaktighet i beredning och förbundsrådet kommer ha större flexibilitet i sitt beslut. 55

Andemeningen bakom den tidigare indexeringen var att automatisera besluten om avgifterna under fem år. Avgiftskommittén är övertygad om att besluten om nya avgifter med denna nya ordning kommer att grundas på bättre analyser, samt att hela organisationen tjänar på ökad transparens och manöverutrymme.

1

5

3. ÄR ETT MEDLEMSKAP UTAN FÖRSÄKRINGAR MÖJLIGT OCH ÄR DET ÖNSKVÄRT?

10

3.1 BAKGRUND

15

I en motion till förbundsstyrelsen från avdelning 3 i Halmstad yrkades att Handels skulle utreda konsekvenserna av att införa ett medlemskap utan försäkring, samt att Handels med stöd av utredningen skulle införa en ny medlemsform där försäkringar inte ingår. Syftet var att kunna få ner kostnaderna och därmed sänka avgifterna "väsentligt". Motionärerna menade att det skulle leda till fler medlemmar.

20

Förbundsstyrelsen behandlade frågan i januari 2020. Styrelsen avslog den andra att-satsen med motiveringen att det endast är kongressen som kan införa ett sådant försäkringsfritt medlemskap eftersom stadgarna slår fast att medlemsavgiften ska inkludera premien för de kollektiva försäkringarna. Den första att-satsen hänsköts dock till avgiftskommittén att se över. Styrelsen ville ha svar på följande:

25

- Hur skulle kostnaden för de som behåller medlemskap med försäkringar påverkas om det blir färre medlemmar som delar på kostnaden för försäkringarna?
- Hur mycket lägre skulle kostnaden för ett medlemskap utan försäkringar bli?
- Blir medlemskapet mer/mindre attraktivt utan medlemsförsäkringar samt vad skulle den sammanlagda kostnaden bli för medlemsavgift och exempelvis hemförsäkring när den inte ingår i medlemsavgiften?

30

35

Till att börja med behöver vi rörande första punkten slå fast att analysen kommer att handla om medlemskap utan kollektiva försäkringar, men där det är frivilligt att köpa till dem. Det finns idag ingen produkt där man kan välja bort de nuvarande kollektiva försäkringarna. Inte heller finns det några planer från samarbetspartnern Folksam att införa detta. Själva poängen med de nuvarande kollektiva försäkringarna är att de blir billigare för att de binder ett stort kollektiv. Skulle detta försvinna är det endast individuella bedömningar och därmed individuella försäkringar som kvarstår.

40

45

3.2 KONSEKVENSANALYS AV MEDLEMSKAP UTAN KOLLEKTIVA FÖRSÄKRINGAR

50

Att fackförbund erbjuder kollektiva försäkringar som ingår i medlemskapet har en lång historia. Alla fackförbund inom LO har kollektiva försäkringar, även om portföljerna ser lite olika ut.

55

Handels har idag fyra kollektiva försäkringar. En kollektiv olycksfallsförsäkring har funnits sedan före 1950-talet i olika former. Idag kallas den medlemsolycksfall och är en fritidsförsäkring som ger ersättning för skador som uppstått på fritiden. Den kollektiva hemförsäkringen infördes den 1 april 1990. Inkomstförsäkringen tillkom efter att a-kassan försämrats och gett ett allt sämre inkomstskydd. Kongressen 2016 beslutade även att tillföra barngruppliv som här kommer redovisas ihop med medlemsolycksfall.

Utöver dessa finns också två försäkringar med så kallad negativ option. Det är en sjuk- och efterlevandeförsäkring, samt en utökad olycksfallsförsäkring med förhöjd ersättning. Med negativ option innebär det att om en ny medlem inte uttryckligen tackar nej så får man dessa försäkringar, samt en faktura på att betala dem till Folksam.

En första fråga är hur mycket avgiften skulle kunna sänkas utan de kollektiva försäkringarna. Genom att ta den totala kostnaden för förbundet för olika försäkringar, och dela det med antalet medlemmar som omfattas går det att få fram en månadskostnad per medlem. Denna skulle vara liktydig med hur mycket avgiften kan sänkas.

Om vi först ser till hemförsäkringen och medlemsolycksfall (inklusive barngruppliv) så omfattar dessa samtliga medlemmar förutom elevmedlemmar. För 2019 handlade det om drygt 148 000 tusen. Inkomstförsäkringen omfattade endast de som hade löner över taket i arbetslöshetsförsäkringen, vilket 2019 var de som låg över 25 000 kronor. Gruppen av inkomstförsäkrade utgjorde i genomsnitt 44 500 under 2019 och det är också endast i dessa intervall som försäkringen betalas via höjd avgift. De som ligger under taket betalar inte för den.

VAD KOSTAR FÖRSÄKRINGARNA?

	ANTAL SOM OMFATTAS	FÖRBUNDETS KOSTNAD ENLIGT BOKSLUT 2019 TKR	KOSTNAD PER MEDLEM OCH MÅNAD 2019
HEMFÖRSÄKRING	148 066	99 432	56 KR
MEDLEMSOLYCKSFALL	148 066	40 332	23 KR
INKOMSTFÖRSÄKRING	44 519	5 183	10 KR

Om försäkringarna plockades bort skulle medlemsavgiften kunna sänkas med ungefär 79 kronor för avgiftsklasserna upp till 25 000 kronor, och för de över detta med ungefär 89 kronor. Avgiftskommittén har noterat att många haft uppfattningen att kostnaden är högre, sannolikt eftersom man har en bild av vad försäkringar kostar om de köps privat. Men kollektiva försäkringar är betydligt mer kostnadseffektiva än motsvarande försäkringar som köps på marknaden.

En andra fråga är då naturlig: Skulle en sådan sänkning vara tillräckligt ”väsentlig” för att fler skulle vilja bli medlemmar i Handels? Det är svårt att svara på. Här finns krafter som drar åt olika håll. Å ena sidan kommer ”produkten” fackligt medlemskap bli billigare. Det kan leda till fler medlemmar. Å andra sidan kommer ”produkten” fackligt medlemskap förlora en för medlemmar väsentlig del av innehållet när försäkringar inte ingår. Det kan leda till färre medlemmar.

För att kunna göra en bedömning behöver vi resonera mer kring innehållet. Hur ser medlemmarna generellt på sina kollektiva försäkringar? Vad vet vi om detta? I Handels återkommande undersökningar Nöjd Medlem (NMI) har frågan ställts i vilken grad man är nöjd med Handels sätt att sköta olika uppgifter. Enligt NMI såväl 2012, 2016 och 2020 var medlemmarna mest av allt nöjda med försäkringarna. Att Handels skötte uppgiften att erbjuda bra och relevanta försäkringar gav i undersökningen högst poäng. Som tvåa kom uppgiften att hävda rätten till kollektivavtal. Det indikerar att försäkringarna för stora medlemsgrupper är en viktig del av medlemskapets värde.

1

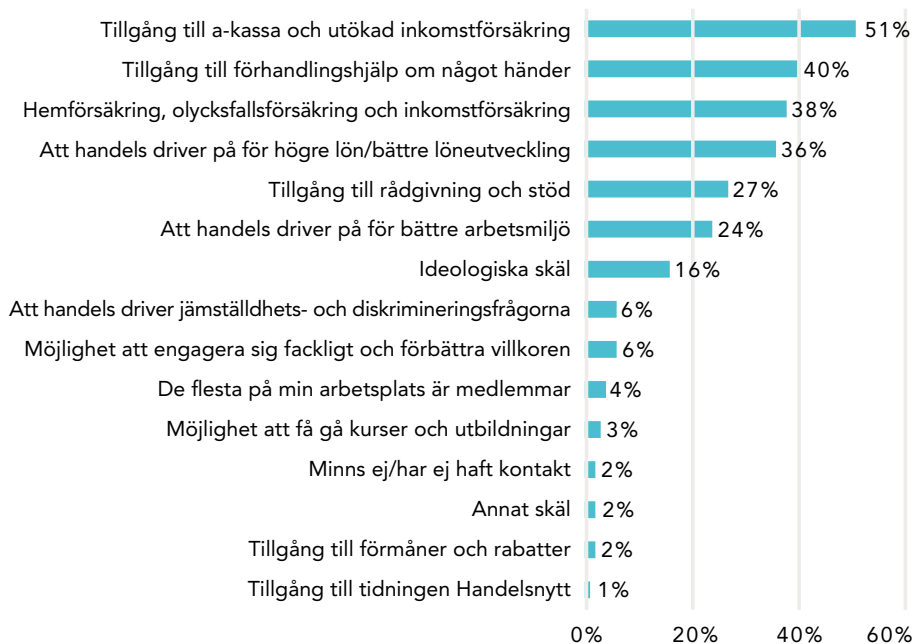
5

En liknande indikation på försäkringarnas betydelse för medlemskapet finns i senaste Nöjd Medlem 2020. En fråga handlade om vilket som var det främsta skälet till medlemskap. De fick välja tre skäl av 15 möjliga. Att försäkringar ingår i medlemskapet hamnade högst. Tillgång till a-kassa och kompletterande inkomstförsäkring låg högst, medan övriga försäkringar hamnade på tredje plats.

10

15

VILKET ÄR DITT FRÄMSTA SKÄL TILL ATT VARA MEDLEM I HANDELS?
PRIORITERA MAX TRE SVAR

20

25

30

35

40

Vi har också ställt frågan direkt i medlemsundersökningen om hur man ser på att Handels förhandlar fram försäkringar som ingår i medlemskapet. För att undvika missförstånd behövdes en text före frågan. Hela frågan löd därför: I ditt medlemskap ingår hemförsäkring, olycksfallsförsäkring och inkomstförsäkring. Genom att Handels förhandlat fram dessa kollektivt blir kostnaden lägre än om man skulle köpa dem privat. Hur ser du på att facket förhandlar fram försäkringar som ingår i medlemskapet?

45

Det är få medlemmar som är negativa till att försäkringar ingår i medlemskapet. Endast fem procent är det. Hela 84 procent är positiva. Tre procent visste inte om att försäkringarna ingick och åtta procent kunde inte svara eller hade ingen åsikt i frågan.

50

Till sist behöver frågan om medlemsförsäkringar alltid förhålla sig till det faktum att medlemmar utan dessa behöver köpa försäkringar på den privata marknaden. Det

55

blir i de allra flesta fall betydligt dyrare. Det är förvisso svårt att jämföra försäkringar. Det är inte någon slump att det inte finns goda prisjämförelser på nätet för just hemförsäkringar. Inte minst kollektiva försäkringar gentemot individuella försäkringar blir därför särskilt svåra. Det skiljer sig en hel del mellan olika individer, till exempel beroende på bostadsort och storlek på hushåll. Dessutom varierar innehåll-
et kraftigt avseende självrisk, värde som är försäkrat, nivåer på ersättning mm.

Det gör att man måste iaktta försiktighet och följande blir grova uppskattningar. Det kan finnas individer som skulle kunna få ett försäkringsskydd (hemförsäkring och fritidsolycksfall) med sämre villkor billigt, säg för runt 160 kr. Men det skulle i så fall ändå vara nästan dubbelt så dyrt som det man "betalar" via medlemsavgiften. I normalfallet ligger en motsvarande hemförsäkring utan tak för lösöre högre.

I Handels eget stödmaterial om försäkringar som används av medlemservice, rådgivning och avdelningar finns olika familjetyper. Det förbundet kommunicerar där är bland annat att Roger som bor med fyra barn betalar 2610 kronor per år för hemförsäkringen vilket är 217 kronor per månad. För medlemsolycksfall används kostnaden 708 kr per år (59 kronor per månad), och för inkomstförsäkringen 1200 kronor per år (100 kronor per månad).

Då olika medlemmar är i skilda positioner är det svårt att korrekt återge en genomsnittlig kostnad. Det är däremot inte orimligt att, lågt räknat, anta att hem- och olycksfallsförsäkringar i de flesta fall kan kosta mellan 170–230 kronor om de köps privat. För inkomstförsäkringen är det än svårare att bedöma eftersom den också är beroende av arbetslöshetsrisker. Men i de flesta fall ligger den upp mot 100 kronor, men kan också ligga både lägre och högre beroende på yrke och risk. Vissa kan ha så hög risk att de inte ens kan försäkra sig.

Vi utgår här från ett fiktivt genomsnittligt pris på 200 kronor för hem- och olycksfallsförsäkringen. Givet detta skulle de allra flesta Handelsmedlemmar få ökade levnadskostnader om försäkringarna togs bort. Även om avgiften sänktes med 80 kronor så skulle kostnaden för att köpa privata försäkringar leda till att man i normalfallet betalade netto 120 kronor mer månaden. Om avgiften för en medlem i avgiftsklass 20000 sänktes från 400 till 320 kronor så skulle det innebära att kostnaden totalt ökade från 400 till 520 kronor. Det skulle i sin tur kunna leda till att man omprövar sitt medlemskap.

Det finns sannolikt en grupp potentiella medlemmar, exempelvis unga som fortfarande bor hemma, som skulle kunna bli mer intresserade av ett medlemskap. Men det måste också vägas mot att det finns en stor grupp medlemmar som i första hand är med för försäkringarna.

Vi vet också från värvare att försäkringar inte är det man i första hand värvar nya medlemmar på. Men det finns alltid undantag i värvning där värvare säger att försäkringar fungerar som tungan på vägen. Om vi bortser från värvning av nya medlemmar så har försäkringar helt klart en viktig funktion som behållaråtgärd. Vid utträdesamtal är det många som ångrar utträdet när de får veta att de blir av med försäkringarna och i stället måste köpa dem privat.

Givet det vi vet om hur avgiften påverkar benägenheten att gå med så skulle en sänkning med 79 kronor i alla avgiftsklasser upp till 25000 kronor, och med 89 i klasserna över detta leda till fler medlemmar – om produkten inte hade förändrats (se avsnitt 2). Men i och med att försäkringarna försvinner är det inte längre samma produkt och då behöver vi uppskatta hur många som skulle avsluta sitt medlemskap. Detta är självklart inte någon exakt vetenskap utan grova uppskattningar.

Om vi ser till gruppen yrkesaktiva så vet vi att försäkringarna är uppskattade. Av alla delar i medlemskapet är det just försäkringarna som medlemmarna är allra mest nöjda med. Vi vet också att 38 procent (nästan 50 000 medlemmar) säger att försäkringarna är ett av tre främsta skäl för medlemskap. Om vi antar att flera av dessa skulle lämna medlemskapet, samt att försäkringarnas långsiktiga behållar-effekt vid utträden skulle öka utträdena, så riskerar förbundet en kraftigt negativ medlemsutveckling. 1 5

Om vi ser till gruppen pensionärsmedlemmar så är den allmänna uppfattning- en att en stor majoritet av dessa kvarstår som pensionärsmedlem just för att ha tillgång till billiga försäkringar. Detta är en win-win-situation för båda parter. Pensionärsmedlemmar får billiga försäkringar men bidrar ändå netto till den fackliga verksamheten då deras avgifter överstiger kostnaderna för försäkringar, Handelsnytt och andra aktiviteter. 10

Avgiftskommittén vill dock understryka att även om medlemsförsäkringarna ska finnas kvar så finns det skäl att ställa krav på Folksam att erbjuda medlemmar som är kollektivt anslutna till vissa försäkringar bättre villkor i andra försäkringar. Här bör Handels tillsammans med andra LO-förbund se över erbjudandena om tilläggs- försäkringar, tilläggen för hushåll där två eller fler är medlemmar i förbund som har kollektiva försäkringar, samt systemet med negativ option, det vill säga att om man som ny medlem inte aktivt tackar nej till två försäkringar så kommer det automatisk en faktura från Folksam på dessa. 15 20

3.3 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING 25

Skälen till att behålla de kollektiva försäkringarna överväger.

- Den solidariska aspekten som låg bakom införandet av exempelvis den kollektiva hemförsäkringen, att se till att även de som inte hade råd skulle ha denna nödvändiga försäkring, är lika stark idag som då den infördes. De som av kostnadsskäl skulle avstå från försäkringar är sannolikt de som allra mest behöver dem. 30
- Handels är en del av LO och det billiga priset för kollektiva försäkringar är att kollektivet är större än endast Handels medlemmar. Det kan få konsekvenser för andra förbund om Handels skulle avskaffa de kollektiva försäkringarna. 35
- Försäkringarna är populära hos en stor del av medlemmarna. Handels uppgift att erbjuda bra försäkringar är det som i flera nöjd-medlems-undersökningar har gett högst nöjdhetspoäng. Försäkringarna ligger i toppen när man frågar om främsta skäl till medlemskap i Handels. En mycket stor majoritet av medlemmarna är också positiva till att facket förhandlar fram försäkringar som ingår i medlemskapet. 40 45
- Även om försäkringar inte i första hand är värvande så kan de i värvningssammanhang fungera som tungan på vågen, det som leder till medlemskap.
- En stor poäng med försäkringarna är dock att de är viktiga behållaråtgärder, att de får personer att ångra sitt utträde när de blir informerade om att de behöver köpa försäkringar privat. 50
- Den sänkning av medlemsavgifterna som ett avskaffande av kollektiva försäkringar skulle innebära är sannolikt alltför låg för att kunna göra någon avgörande skillnad. Det handlar om 79 kronor i avgiftssänkning. Men då kommer 55

också produkten att försämrats eftersom försäkringar inte längre ingår. Kommitténs bedömning är att det kan leda till färre medlemmar på sikt. 1

- För de allra flesta medlemmar kommer den totala kostnaden bli högre då man köper försäkringarna individuellt på marknaden. Netto skulle kostnaden öka med cirka 120 kronor, vilket i sin tur skulle kunna få flera att välja att avsluta sitt medlemskap. 5

- Även om det mot detta kan ställas att det också finns medlemmar som skulle gå med utan försäkringar, särskilt unga som fortfarande bor hemma, så är risken för totalt sett färre medlemmar och en sämre ekonomisk situation för förbundet något som klart överväger. 10

En samlad bedömning blir därför att de kollektiva försäkringarna övervägande är positiva. De bidrar till medlemsnöjdhet och har betydelse för såväl värvning som behållande. Inte minst är de ett uttryck för solidaritet och facklig kollektiv upphandlingsstyrka. De är betydligt billigare än försäkringar på den öppna marknaden. 15

20

25

30

35

40

45

50

55

AVGIFTSKOMMITTÉNS RAPPORT

BILAGA 1 AVGIFTER TILL CENTRAL OCH LOKAL VERKSAMHET 2021

HANDELS AVGIFTER TILL FÖRBUND OCH AVDELNING 2021

MÅNADSINKOMST	FÖRB AVG 2021	INK FÖRS	TOTAL FÖRB AVG 2021	AVD AVG 2021	TOTAL FÖRB AVD AVG 2021	ANDEL TILL AVD PROCENT
0-9 999	121		121	9	130	7
10 000-10999	188		188	66	254	26
11 000-11999	195		195	74	269	28
12 000-12999	205		205	79	284	28
13 000-13999	213		213	85	298	29
14 000-14999	224		224	89	313	28
15 000-15999	234		234	95	329	29
16 000-16999	242		242	100	342	29
17 000-17999	252		252	105	357	29
18 000-18999	261		261	113	374	30
19 000-19999	271		271	117	388	30
20 000-20999	279		279	121	400	30
21 000-21999	288		288	126	414	30
22 000-22999	300		300	131	431	30
23 000-23999	308		308	136	444	31
24 000-24999	316		316	142	458	31
25 000-25999	325	17	342	147	489	30
26 000-26999	332	17	349	153	502	30
27 000-27999	342	17	359	158	517	31
28 000-28999	351	17	368	163	531	31
29 000-29999	359	17	376	168	544	31
30 000-	369	17	386	173	559	31
PENSIONÄR	130		130	14	144	10
SJUKERS MED A-KASSA	117		117	15	132	11
DUBBELANSLUTEN	107		107	15	122	12
A-KASSEAVGIFT		145				

BILAGA 2 AVDELNINGARNAS VERKSAMHETSINTÄKTER OCH KOSTNADER, SAMT KONFLIKTKAPITAL 2015 OCH 2019

Avd	Ar 2015				Ar 2019				Ar 2015-2019			
	Intäkter	Kostnader facklig verksamhet (efter avskr)	Eget Kapital	EK /Kost fack verk	Intäkter	Kostnader facklig verksamhet (efter avskr)	Eget Kapital	EK /Kost fack verk	Eget Kapital	EK /Kost fack verk	Avd konflikt kapital	Förändring av konfliktkapital
Avd 1	13 415	-14 998	52 737	3,52	14 327	-14 383	45 162	3,14	45 162	30 779	-6 960	
Avd 2	9 900	-9 675	18 792	1,94	10 823	-11 184	17 904	1,60	17 904	6 720	-2 397	
Avd 3	6 711	-5 766	4 978	0,86	7 056	-6 694	6 434	0,96	6 434	0	0	
Avd 4	5 969	-5 815	12 240	2,10	5 662	-4 642	12 322	2,65	12 322	7 680	1 255	
Avd 6	8 268	-7 563	13 827	1,83	9 353	-8 911	11 986	1,35	11 986	3 075	-3 189	
Avd 9	11 656	-11 105	12 427	1,12	12 661	-12 893	10 752	0,83	10 752	0	-1 322	
Avd 11	5 995	-5 674	6 002	1,06	6 761	-6 164	7 516	1,22	7 516	1 352	1 024	
Avd 12	5 775	-5 182	11 809	2,28	5 173	-5 198	13 403	2,58	13 403	8 205	1 578	
Avd 13	5 080	-5 817	6 399	1,10	5 905	-6 188	6 350	1,03	6 350	162	-420	
Avd 16	10 221	-8 379	51 508	6,15	11 150	-8 347	60 570	7,26	60 570	52 223	9 094	
Avd 17	5 703	-5 261	6 734	1,28	5 884	-5 450	5 995	1,10	5 995	545	-928	
Avd 18	10 089	-10 486	14 364	1,37	9 428	-8 106	18 942	2,34	18 942	10 836	6 958	
Avd 20	35 084	-32 626	39 990	1,23	36 681	-32 502	62 116	1,91	62 116	29 614	22 250	
Avd 24	14 126	-18 975	35 993	1,90	14 966	-15 145	36 895	2,44	36 895	21 750	4 732	
Avd 26	4 832	-5 451	12 432	2,28	5 239	-6 037	10 699	1,77	10 699	4 662	-2 319	
Avd 27	7 623	-4 993	12 688	2,54	8 639	-8 802	11 002	1,25	11 002	2 200	-5 495	
Avd 29	4 873	-6 085	10 411	1,71	5 271	-5 264	8 816	1,67	8 816	3 552	-774	
Avd 33	5 020	-5 714	8 614	1,51	5 180	-4 936	8 387	1,70	8 387	3 451	551	
Avd 36	6 157	-5 861	5 378	0,92	6 669	-6 345	6 234	0,98	6 234	0	0	
Total	176 497	-175 426	337 323	1,92	186 828	-177 191	361 485	2,04	361 485	184 294	21 126	

*Avdelningar i Handels ska i första hand uppfylla kravet att det egna kapitalet ska täcka ett halvt års verksamhet. Avdelningars bidrag till konfliktkapitalet är den del av det egna kapitalet som överstiger ett års verksamhetskostnader.

BILAGA 3. AVDELNINGARNAS FORTLEVNAD OCH RESULTAT JAN-SEP 2020

Avd	Resultaträkning			Balansräkning - sep 20			Fortlevnad - antal år		
	Intäkt jan-sept	Kostnad jan - sept	Resultat jan - sept	Eget kapital	Ack resultat	Eget kap totalt	sep-20	sep-19	sep-18
1	10 628	-8 657	1 971	45 162	1 971	47 133	2,7	3,2	2,5
2	7 999	-6 274	1 725	17 904	1 725	19 629	1,6	1,7	1,6
3	4 839	-3 822	1 017	6 434	1 017	7 451	1,0	1,0	0,9
4	4 118	-3 022	1 096	12 322	1 096	13 418	2,2	2,5	1,7
6	6 624	-5 025	1 599	11 986	1 599	13 585	1,4	1,6	1,0
9	9 339	-8 183	1 156	10 752	1 156	11 908	0,7	0,8	0,7
11	4 780	-3 275	1 505	7 516	1 505	9 021	1,4	1,4	1,0
12	3 738	-3 130	608	13 403	608	14 011	2,2	2,8	2,4
13	3 960	-3 333	627	6 350	627	6 977	1,0	1,0	1,1
16	7 997	-5 760	2 237	60 570	2 237	62 807	5,5	7,9	6,6
17	4 166	-3 423	743	5 995	743	6 738	1,0	1,1	1,0
18	6 758	-4 731	2 027	18 942	2 027	20 969	2,2	2,6	2,0
20	27 393	-19 099	8 294	62 116	8 294	70 410	1,8	2,1	1,9
24	11 152	-8 817	2 335	36 895	2 335	39 230	2,2	2,5	2,1
26	9 197	-3 439	5 758	10 699	5 758	16 457	2,4	1,9	1,8
27	5 455	-4 090	1 365	11 002	1 365	12 367	1,5	1,1	1,4
29	3 909	-2 751	1 158	8 816	1 158	9 974	1,8	1,7	1,7
33	3 674	-3 021	653	8 387	653	9 040	1,5	1,7	1,4
36	4 924	-4 030	894	6 234	894	7 128	0,9	1,2	1,0
TOTAL	140 650	-103 882	36 768	361 485	36 768	398 253			

BILAGA 4. FÖRBUNDETS EKONOMISKA KONFLIKTBEREDSKAP 2015 OCH 2019

TKR	ÅR 2015	ÅR 2019
FÖRBUNDET CENTRALT		
UTGÅENDE EGET KAPITAL	869 175	1 318 019
ANTAL AKTIVA MEDLEMMAR	133 273	130 782
KONFLIKTKAPITAL/MEDLEM	6 522	10 078
SNITTLÖN FÖRE SKATT KR/TIMME	145	156
SNITTLÖN EFTER SKATT KR/TIMME *	99	106
KONFLIKTDAGAR FÖRBUNDET CENTRALT	8,3	11,9
FÖRBUNDETS AVDELNINGAR		
UTGÅENDE EGET KAPITAL	163 168	184 294
AVD KONFLIKTKAPITAL/MEDLEM	1 224	1 409
KONFLIKTDAGAR AVDELNING	1,5	1,7
SUMMA KONFLIKTDAGAR	9,8	13,6

